

*Ajalehes Päevaleht 1922 ilmunud kirjasaatja W. kiri oktoobrikuu tormi ja üleujutuse kohta Punasel Lagedal. Suured tormikahjustused. Joeli ja Ummuli talu, Puusiku, Silla, Ülejõe, Vaarmann'i telliskivitehas, Türkel, Nahkur, Väikese Lageda, Roosa, Juudas, Mustkivi, Sarka veski, Asmann, Viljandi Jüri, Franzhofi suvemaja, Kristjani küün, Hiio suvemaja. Parempoolsel kaldal asuva külaosa ümberkolimine. Nälg, malaaria. Kooli seismajäämine. Viletsad olud, maksud. Digiteeris Andres Aule, kirjaviis muutmata.*

Päevaleht (nr. 301), 5. detsember 1922, lk. 6

## **Asunikkude elu Wenemaal.**

(Meie kirjasaatjalt.)

### **Elu Punaselageda Eesti asunduses Kaukaasias.**

Kodusõjas raskesti kannatanud Punaselageda asundust tabas uuesti raske õnnetus. Segaduste ja nälja-aasta järele natukene kosunud, vaatas asundus julgemalt tulewikule vastu, nüüd tuli aga uus hoop — seekord mässawate loodusejõudude poolt. — 26. oktoobril tõusis mitmepäewase raske wihmasaju järele kange maru, mis mitmesaja-aastased tammed ja tshinaarid maast juurtega wälja kiskus. Ühes maruga oli külas ja mägedes kaks päewa ennenägemata sadu, mis külast läbi jookswa Msõmta jõekese päris Niagaraks muutis. Nelikümmend aastat oli küla rahulikult selles orus asunud ning määratud tammed ja kastanid andsid tunnistust, et siin mitusada aastat pole olnud niisugust uputust kui nüüd. Paari tunni jooksul neelas mässaw wesi aastakümnete jooksul wisa tööga põlisest metsast puhastatud põllud ja wiljapuuaiad. Rääkimata Joeli ja Ummuli kohtadest mägedes ja Puusiku peal olewatest maadest, mis wesi ära wiis, woolab wesi nüüd tänawast saadik, mis pikuti mööda suurt küla läheb. Kõik aiad ja põllud pahemat kätt seda tänawat wiis wesi ära; niisama Silla külas jõeäärsed kohad. Ülejõe külas kapsamaad, heinamaad Waarmanni telliskiwitehaseni, Türkli ja Nahkru kõrged kaldad ja Wäikselagedal hulga maad. Poole tunni jooksul wiis wesi Roosa talu hooned minema kõige sügisese lõikusega. Uus kahekordne elumaja läks kui laew mööda jõge alla ja lõhkes suure mürinaga küla kohal tükkideks. Niisama läksid Juuda ja Mustkiwi hooned peale elumajade. Juudal pisteti ait põlema, et kottpimedal tormisel ööl näeks warandusenatukest elumajast päästa. Põlewa aida walgusel lõhuti ära elumaja plekk-katus ja päästeti mis kätte sai, kuni ait põledes allawett läks. Mustkiwil läks kuur kanadega alla, kukk laulis aga weel jõe peal. Allapool wiis wesi Sarka weski ja Asmanni sauna ning murdis kuni Wiljandi Jüri mesilani. Weel allpool läksid ülejõe küla heinakuhjad ja Kristjani küün allawett. Minu kohal wiis wesi Franzhofi suwemajal poole krunti ära ühes betoonbasseiniga, halastas Hio suwemaja peale — wiis ainult jõeäärse maa ja sealauda ära, ahwardas apteeki sisse murda minu wastas üle kiwitee. Määratud kuused ja kõiksugu rampad läksid-lendasid alalõpmata wett pidi alla. Ka lehma ja sigu sai otsa. Inimeseohwrid ei ole.

Nüüd jõgi alaneb. Endiste põldude ja wiljapuaedade asemel on jõsoonikud, kiwi- ja rampahunnikud, nagu see ikka mägedes ja jõesängis peab olema. Aga peawiga seisab selles, et kogu parempoolsel kaldal asuw küla peab ümber kolima, sest jõgi murdis omale uue tee. Veel üks hea wihm ehk kewadine wesi, ja jõgi sööb weel mõne sülla kõrgemat kohta Juuda õues ning uputab siis terve küla, mis madalamal on, kõige hoonetega ja istandustega. Sellepärast teewad inimesed selleks juhtumiseks aegsasti eemale kõrgemale kuurisid, — mõned lõhuwad wanad majad maha. Kiwitee sai ka raskesti wiga, — ratastel praegu liikuda ei saa, ainult ratsa.

Suwel oli Punaselagedal nälg, mille tõttu ka haigused maad wõtsid, iseäranis külmtõbi, mida waremalt mägedes ei tuntud. Kuid Ameerikast saadeti chiniini, nii et haigused raugesid.

Minewal aastal uhkustasime, et meil üksi käis kool Adleri ringkonnas, — nüüd aga läheb õpetaja ära ja ka meie kool jääb seisma. Lapsed kaswawad kui eht indiaanlased.

Kõik on üldse läinud ninali mulla sisse, — ainukene huwi, et saaks kiwide kändude wahelt rohkem kukuruusi ja kartulid. Ehk küll piiriwahid külas asuwad, warastatakse palju hobuseid, — wiiakse Gruusiasse. Maksud ei ole sel aastal rasked, — meil tuleb maksta 6 naela 7½ solotn. sulatatud wõid, 5 puuda nisu ehk 10 puuda kukuruusi ja mõned närused miljonid.

31. oktoobril 1922.

W.